

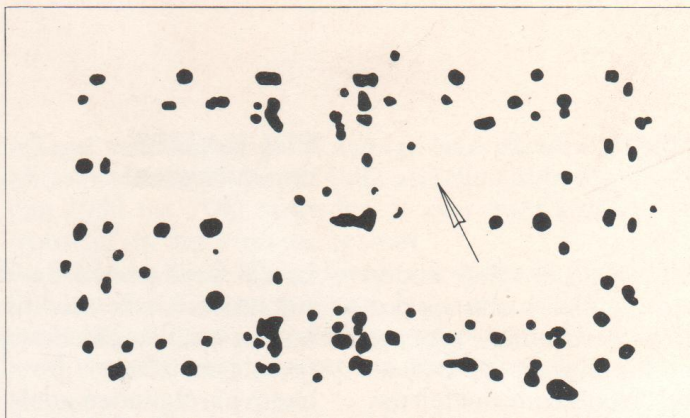
Verantwoording van de reconstructie van de ijzertijd nederzetting aan het riviertje de Tongelreep te Eindhoven.

Anneke Boonstra.

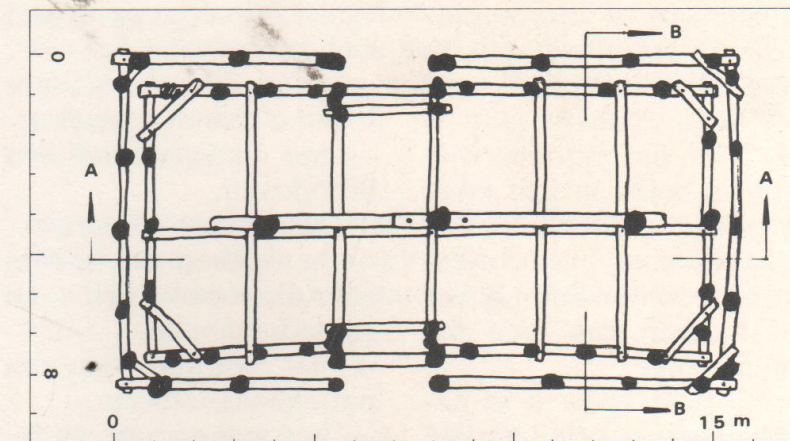
De Stichting Prehistorisch Huis Eindhoven (opgericht in december 1982) zocht een specifieke Zuid-Nederlandse huisplattegrond. Recente opgravingsgegevens in Oss-Ussen leverden een ruime keuze in mooi bewaarde ijzertijdhuisplattegronden. Op grond van deze gegevens, beschikbaar gesteld door het Instituut voor de Prehistorie te Leiden, werden 2 huistypes gekozen voor reconstructie.

1. **De Schapenboerderij** van het zogenaamde Hapstype dateert uit ongeveer 500 voor Christus, is 15 meter lang en 2-schepig (d.w.z. met één rij middenpalen en buitenmuren). De archeologen benoemden het als waarschijnlijk een schapenboerderij.

Hapsboerderij no. 23 uit de opgraving van Oss-Ussen.

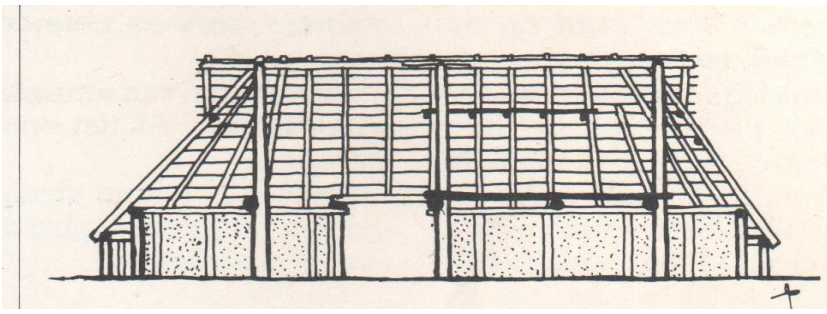

Gevonden paalgaten van de boerderij.

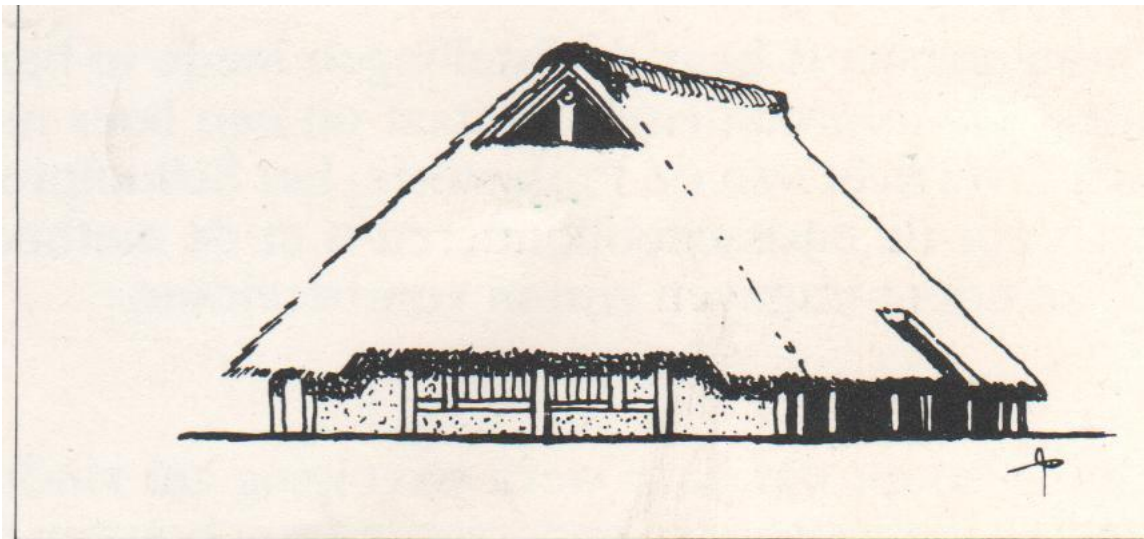
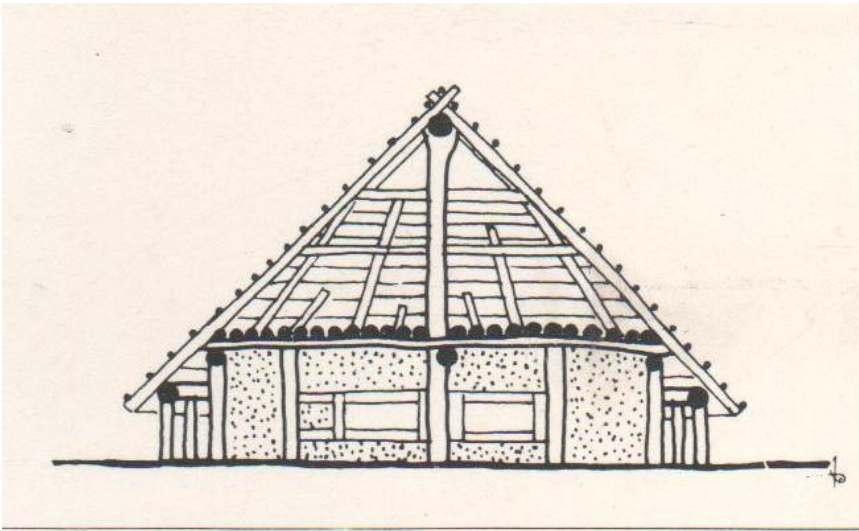

Hierboven een bovenaanzicht van de balkenconstructie na een logische keuze van de paalgaten.

Hieronder een doorsnede over AA

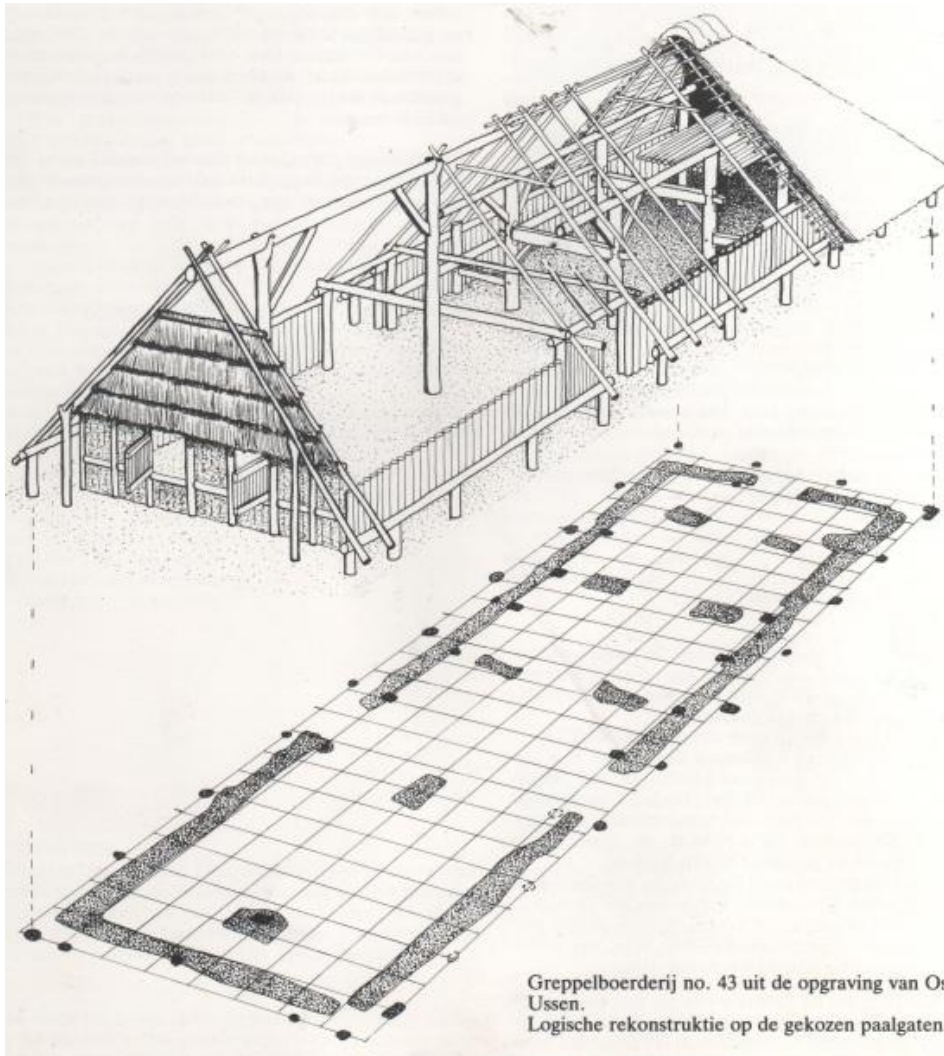
Hieronder een doorsnede door BB

De boerderij.

2. De Greppelboerderij.

De andere boerderij van ongeveer het jaar 0, is 25 meter lang en van het gemengde type, d.w.z. deels 2-schepig, deels 3-schepig. Het is vermoedelijk een rundveeboerderij met stalboxen.

Hoewel beide huizen niet gelijktijdig één nederzetting hebben gevormd, werden deze types gekozen om verschillende constructies toe te passen en te tonen hoeveel variaties in huizen en huisinrichtingen er al bestonden in de ijzertijd.

Getracht wordt om een zo goed mogelijk beeld te geven van een ijzertijdboerderij en te werken tijdens de bouw met verschillende houtsoorten, verbindingen, wanden en dekmaterialen, dit uit experimenteel oogpunt. Terzelfder tijd wordt beoogd om de ruimte zo in te richten, dat grote groepen/schoolklassen in die ruimte kunnen wonen en werken.

De nederzetting kent naast de huizen ook schuren, waterputten en spiekers (voor de opslag van graan en misschien hooi).

Voor zover de beschikbare ruimte het toelaat liggen rond de huizen nog moestuinen, akkers en weilandjes. Eveneens wordt er gedacht aan het bouwen van diverse soorten ovens, b.v. voor pottenbakken en ijzersmelten, aan een timmermanswerkplaats en aan een smederij.

Half mei 1983 startte de bouw van de eerste schuur (de stroschuur) en van de kleine boerderij (de schapenboerderij). In mei 1984 begon deze eerste "leefeenheid", gecompleteerd met waterput en ovens al te functioneren voor scholen, groepen en families.

Deze scholen/groepen kunnen via projectonderwijs (zie onze folder schoolprogramma) zich in gaan leven in de prehistorie en als klapstuk ook gaan meemaken hoe de prehistorische mens geleefd zou kunnen hebben. Ondertussen start de bouw van de tweede boerderij (de runder boerderij) met bijgebouwen. Deze zal hopelijk eind 1988 in gebruik kunnen worden genomen.

De reconstructiewerkgroep, die nadenkt over een zo archeologisch mogelijk verantwoorde reconstructie bestaat, naast A. Boonstra van de Stichting, uit G.J. Verwers, adjunct-directeur van het oudheidkundig museum te Leiden, W.J.H. Verwers, provinciaal archeoloog van Noord-Brabant, Hans Horreüs de Haas, bioloog, experimenteel archeoloog en bouwleider van de nederzetting en medewerkers aan het Instituut voor de Prehistorie te Leiden.

DOELSTELLINGEN VAN DE STICHTING.

EDUCATIEF (VOOR GROEPEN)

De Stichting wil de nederzetting aanbieden als project aan scholen, groepen en families en streeft daarbij de volgende doelen na:

- *Inzicht kweken in het leven van de prehistorische mens in zijn onmiddellijke omgeving (met de middelen die de mens toen ter hand stonden).*
- *Via projectonderwijs voor scholen inzicht kweken in de samenhang van geschiedenis, aardrijkskunde en biologie bij het bestuderen van zo'n samenleving.*
- *Inzicht kweken in hedendaagse voor industriële samenlevingsvormen in de derde wereld.*
- *Het laten ervaren hoe mensen toen dicht bij de natuur leefden, ervan afhankelijk waren en de natuur probeerden naar hun hand te zetten.*
- *Het laten ervaren hoe mensen toen afhankelijk van elkaar waren, en alleen een kans van overleven hadden met een goede onderlinge samenwerking.*

EDUCATIEF (VIA CURSUSSEN)

In de weekenden en de vakanties wil de Stichting cursus-cycli aanbieden in (pre)historische handvaardigheden zoals:

- *Het maken van een weefgetouw*
- *Het weven daarop met wol en vlas*
- *Het maken van andere soorten (hand)weefsels*
- *Het bouwen van een broodoven*
- *Het bakken daarin*
- *Het maken van houten gebruiksvoorwerpen en gereedschappen*
- *Het bouwen van een pottenbakkersoven*
- *Het maken van aardewerk en het stoken van dat aardewerk in de oven.*
- *Het vlechten van wilgenschotten, stro- en rietmatten.*
- *Het maken van muziekinstrumenten en het spelen daarop.*
- *Manden en fuiken vlechten met wilgentenen, stro of andere materialen.*

RECREATIEF

Via de reconstructie van de ijzertijd-nederzetting probeert de Stichting een totaalbeeld van die periode te bieden. Dat spreekt tot de verbeelding van de geïnteresseerde leek. Dit zal hem stimuleren tot museumbezoek en meer aandacht voor literatuur.

De Stichting wil in dezen een steentje bijdragen door:

- *De nederzetting open te stellen voor publiek*
- *Samenwerking te zoeken met andere evenementen in het Genneper groengebied.*
- *Eenmaal per jaar een prehistorisch weekeinde te organiseren, waarbij vele, ons bekende prehistorische technieken worden gedemonstreerd.*
- *Elke zondag in klein familieverband het leven van de prehistorische mens na te spelen.*
- *Rondleidingen te verzorgen voor groepen die geïnteresseerd zijn.*

EXPERIMENTEEL - ARCHEOLOGISCH

De experimentele archeologie staat in Nederland nog in de kinderschoenen. Vooral door tijdgebrek maar ook uit een zekere gereserveerdheid besteden de archeologen weinig tijd aan deze jonge tak van hun wetenschap. Toch leverden de opgravingsgegevens vele vragen op die alleen proefondervindelijk beantwoord kunnen worden. Daarom is er een tendens te bespeuren, dat er de laatste jaren steeds meer tijd vrij komt voor het begeleiden van experimenten. Experimentele en professionele archeologen buigen zich gezamenlijk over de vraag hoe de prehistorische mens leefde en werkte.

De Stichting wil een lans breken voor meer experimenteel onderzoek door:

- *Het reconstrueren van een Brabantse ijzertijd-nederzetting.*
- *Het laten bewonen en in bedrijf houden van die nederzetting op de manier van toen.*
- *Het reconstrueren van het leven van de mens van toen, door het reconstrueren en maken van en werken met de technische gereedschappen, materialen, kleding en gebruiksvoorwerpen van toen.*